

Astrid werd in de jaren 70 gegijzeld in Bovensmilde

Vergeving boven verbittering

*Philip Freriks blikt terug op de Molukse terreur in **In De voetsporen van de jaren 70**. Hij ontmoet Astrid van der Scheer, die als tienjarige werd gegijzeld op school. 'Maar ik spreek niet kwaad over de ouders.'*

TEKST: BRAM DE GRAAF, BEELD: ANP, PRIVÉBEZIT

Dit is niet echt!" riep Astrid van der Scheer (1966) door de klas toen er op maandagochtend 23 mei 1977 een Molukker met een geweer hun lokaal binnenstormde. Hij zag er angstaanjagend uit: groot, dik, met een hanenkam. Hij bedreigde haar leraar en schreeuwde "Opstaan, allemaal meekomen!"

Astrid dacht aan een toneelstuk, vertelt ze nu, maar het was echt. Vier jonge Molukkers waren haar basisschool, die op de grens van de Molukse en autochtone wijk lag, binnengedrongen en gijzelden vijf leerkrachten en 105 leerlingen. Tegelijkertijd kaapten negen anderen een trein bij De Punt. Ze wilden daarmee de Nederlandse regering dwingen zich harder in te zetten voor hun onafhankelijke republiek RMS en eisten vrijlating van gevangenen aan eerdere gewapende acties.

Alle kinderen en leraren kwamen bijeen in de aula. Astrid moest met andere vijfde- en zesdeklassers de ramen met kranten dichtplakken. Die woensdag, nota bene verkiezingsdag, verliep het ultimatum van de actievoerders. Om dat

kracht bij te zetten, dwongen ze Astrid en haar klasgenoten bij de geopende open ramen te staan en 'Van Agt wij willen leven' te zingen. Heel Nederland hoorde hun noodkreet. "Ik zong zo hard als ik kon, want dat moest van de meester. Beelden ervan heb ik lang niet kunnen bekijken. Toen ik onlangs op de radio

Astrid van der Scheer

het nieuws van Van Agts overlijden hoorde, kreeg ik weer kippenvel." In de school dreigden de Molukkers een granaat tussen de kinderen te gooien als hun eisen niet werden ingewilligd. Astrid ziet het wapentuig nog steeds voor zich. Het ultimatum verstreek, er gebeurde niets. Die avond kregen ze voor het eerst warm eten uit een kazerne, met appelmoes en slappe friet. In de loop van de nacht werd het ene na het andere kind ziek. Astrid spuugde alles onder. "Wel twintig keer. Op een gegeven moment ook bloed. Een klaslokaal werd als ziekenboeg ingericht en daar kwam ik in terecht."

Vrijgelaten

In de nacht van donderdag op vrijdag werd ze met een ambulance afgevoerd, 's ochtends lieten de Molukkers alle kinderen vrij. Zelf bleven ze met vier leraren in de school achter. Op zaterdag 11 juni maakten mariniers met veel geweld een einde aan beide gijzelingen. Bij de trein vielen acht doden; zes Molukkers en twee gegijzelden. In de school waren geen slachtoffers.

Er was weinig nazorg. "Het was een andere tijd", vervolgt Astrid. "Laatst deed ik aangifte van een diefstal op klaarlichte dag op mijn werk. Ik kreeg meteen slachtofferhulp aangeboden. In 1977 wilde niemand erover praten. Mensen dachten: ze zullen zich dit later herinneren als een akelig schoolreisje." Dat bleek geenszins het geval. Veel oud-leerlingen kampen nog altijd met een trauma, ook Astrid. "Ik heb sindsdien een continu gevoel van onveiligheid. Als vroeger iemand de water- of gasstand kwam opnemen, deed ik niet open. Ik ben een havik, zie alles en sta altijd aan, ontspannen ben ik nooit. In 2017 ben ik gescheiden en raakte ik ook mijn baan kwijt. Alles kwam toen in volle hevigheid terug, ik was mijn veilige thuishaven kwijt. Sinds vorig jaar ben ik weer in therapie; ik blijf aan chronische PTSS te lijden. Of dat allemaal door die gijzeling

Ze ging zelfs in de Molukse wijk wonen. 'Ik voelde me daar zeer welkom'

komt, is onduidelijk. Ik weet natuurlijk niet hoe mijn leven er had uitgezien als ik het niet had meegemaakt."

Begrip

Astrid heeft zich verdiept in de Molukse geschiedenis en begrijpt waarom de Molukkers destijds aandacht voor hun zaak vroegen. "Ze zijn bedrogen door de Nederlandse regering, beloftes werden niet nagekomen. Maar het blijft een terroristische daad."

Wel heeft ze de actievoerders vergeven. "Er zijn medeleerlingen die dat niet snappen en weigeren. Ik wil niet verbiterd blijven, anders blijf ik in die negatieve energie hangen. Daarom spreek ik ook niet kwaad over hen." In 2007 had ze een ontmoeting met twee van de gijzelnemers, waarbij een van hen nadrukkelijk spijt betuigde. "Hij woont niet meer in Bovensmilde, maar elk jaar

op zijn verjaardag feliciteer ik hem." Ze ging zelfs in de Molukse wijk wonen, veel mensen daar waren destijds tegen het gijzelen van kinderen. "Normaal zijn deze huurwoningen alleen voor Molukkers. Toen de wijkraad hoorde dat ik in de school had gezeten, zeiden ze: 'De woning is voor jou.' Ik voelde me er zeer welkom. Ik werd regelmatig uitgenodigd op feestjes of overladen met allerlei lekkernijen."

De bij de bestorming beschadigde school werd gesloopt. Nadat het terrein jarenlang braak lag, zijn daar nu een monument, een speeltuin met sportveld en een klein openluchttheater waar beide gemeenschappen regelmatig samen activiteiten organiseren. "Er is meer verbinding ontstaan. Mensen lopen makkelijker heen en weer, maar het blijft een beladen dorp." Philip Freriks blikt *In de voetsporen van de jaren 70* met Astrid en twee andere betrokkenen terug op de Molukse gijzelingsacties.

> IN DE VOETSPOREN VAN DE JAREN 70 |
ZATERDAG | NPO 2 | MAX | 20.35